

యజుర్రణ్యకే - పితృమేధమ్

ఓమ్
శ్రీకృష్ణయజురారణ్యకే
షష్ఠప్రపాఠకః.

✽ పితృమేధమన్తాః. ✽

శాంతిపాఠః.

ఓమ్ సం త్వా సింభామి యజమా ప్రజా మాయు ర్ధనం చ ।

ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ।

అనువాకాః. ౧౨ కాణ్డారిః ప్రజాపతిః.

ప్రథమోఽనువాకః.

✽ దహనసంబంధిమన్తాః. ✽

హరిః ఓమ్ । ప్రతేయువాగ్ంసం ప్రవతో మహీ రను బహుభ్యః
పథా మనపస్పశాసమ్ । వైవస్వతగ్ం సంగమనం జనానాం యమగ్ం
రాజానగ్ం వ్రావిమా దువస్యత । ఇదం త్వా వస్త్రం ప్రథమం నాగ్ం
స్నపైత దూహా యదిహాబిభః పురా । ఇష్టాపూర్త మనుసంపశ్య
దక్షిణాం యథాతే దత్తం బహుధా విబన్ధుషు । ఇమా యునజ్జి తే
వహ్ని అనునీహాయ వోధవే । యాభ్యాం యమప్య సాదనగ్ం ముక్ప-
తాం చాపి గచ్ఛతాత్ । పూషా త్వేత శ్చావయతు ప్రవిద్యా
ననప్తవతు కృవనస్య గోపాః । స త్వేతేభ్యః పరిదదా త్విత్పభ్యాం ఽగ్ని
ర్దేవేభ్య స్సువిద్రేభ్యః । పూషేమా ఆశా అనువేద సర్వా స్స
అస్మాగ్ం అభయత మేన నేషత్ । ప్వస్త్రిదా అఘృణే సుర్వవీరో ఽప్ర-
యచ్ఛ ముర ఏతు ప్రవిద్యాత్ । ౧ ।

9 7 ఆయు ర్విశ్వాయుః పరిపాసతి త్వా పూషా త్వా పాతు ప్ర-
 పథే పురస్తాత్ | యత్రాఽఽసతే సుకృతో యత్ర తే యయు స్తత్ర
 త్వా దేవ సువితా దధాతు | 8 భువనస్య పత ఇదగం హవిః | 9 అగ్న-
 యే రయిమతే న్యాహా | 10 పురుషస్య సయావర్యపే ద్రఘాని మృచ్ఛహే |
 యథా నో అత్ర నాపరః పురా జరస ఆయతి | 11 పురుషస్య సయావరి
 వితే ప్రాణ మసిస్రసమ్ | శరీరేణ మహీ మహి స్వధయేహి పితౄ
 నుప ప్రజయా ఽస్మా సిహావహా | 12 మైవం మాగ్ంస్తా ప్రియేఽహం
 దేవీ సతీ పితౄలోకం యదైషి | విశ్వవారా నభస్తా సంవ్యయన్త్యభా
 నో లోకా పయస్తా ఽభ్యావపుభ్యవ | 9 ||

3 13 ఇయం నారీ పతిలోకం వృణానా నిపద్యత ఉప త్వామర్త్య
 ప్రేతమ్ | విశ్వం పురాణ మను పాలయన్తి తస్యై ప్రజాం ద్రవిణం
 చేహ ధేహి | 14 ఉదీర్ష్య నార్షభి జీవతోక మితాసు మేత ముప శేష
 వహి | హస్తగ్రాభస్య దిధిహో స్వ మేత త్పత్యు ర్జనిత్వ మభి సంబ-
 భూవ | 15 సువర్ణం హస్తా దాదదానా మృతస్య శ్రియో బ్రహ్మణే తే-
 జనే బలాయ | అత్రైవ త్వ మిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వా స్సృఘ్
 అభిమాతీ ర్జయేమ | 16 ధన్వర్ హస్తా దాదదానా మృతస్య శ్రియో క్షత్రా-
 యాజనే బలాయ | అత్రైవ త్వ మిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వా స్సృఘ్-
 ఘో అభిమాతీ ర్జయేమ | 17 మణిగ్ం హస్తా దాదదానా మృతస్య శ్రి-
 యో విశే పుష్ట్యై బలాయ | అత్రైవ త్వ మిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వా
 స్సృఘ్ అభిమాతీ ర్జయేమ | 3 ||

4 18 ఇమ మగ్నో చమసం మా విజీహ్వరః ప్రియో దేవానా
 ముత సోమ్యానామ్ | ఏష య శ్చమసో దేవపాత్ర స్సస్తి న్దేవా అమృ-

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

తా మాదయన్తామ్ | ¹⁹అగ్నేర్వర్త పరిగోభి ర్యయన్వ సంప్రోష్ణప్వ
 మదసా వీవసా చినేత్వాధృష్ణుర్ హరసా జర్హృషాణో దధ ద్విధత్వ
 స్పర్వభియాతై | ²⁰మైన మగ్నే విదహో మా లభికోచో మా లప్య
 త్వచం చిషిపో మాశరీరమ్ | యదా శ్రుతం కరవో జాతవేదో లభే -
 మేనం ప్రహీణతా త్పితృభ్యః | ²¹శ్రుతం యదా కరసి జాతవేదో లభే
 మేనం పరిదత్తా త్పితృభ్యః | యదా గచ్ఛాత్యనునీతి మేతా మథా దేవా -
 నాం వశనీ ర్భవాతి | ²²నూర్యం తే చక్షు ర్గచ్ఛతు వాత మాత్వా ద్యాం
 చ గచ్ఛ పృథివీం చ ధర్మణా | అపో వా గచ్ఛ యది తత్ర తే హిత
 మోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః | ²³అజో భాగస్తపసా తం తపస్వ తం
 తే కోచి స్తపతు తం తే అర్చిః | యా స్తే శివా స్తనువో జాతవేద
 స్తాభి ర్వహేమగం సుకృతాం యత్ర లోకాః | ²⁴అయం వైత్వ మస్మా
 దధి త్వ మేత దయం వైత దస్వ యోని రసి | వైశ్వావరః పుత్రః
 పిత్రే లోకకృ జ్జాతవేదో వహేమగం సుకృతాం యత్ర లోకాః | ౪ |

విద్యా, నభ్యాపవృణ్వా, భిమాతీ ర్షయేను, శరీరై, శ్రుత్వా

రిచ ౧ |

ద్వితీయోఽనువాకః.

—|| మువాచుతిహోమాః ||—

౧ య ఏతస్య ప్రథో గోపారస్తేభ్య స్సాన్విహో ²య ఏతస్య ప్రథో
 రక్షితారస్తేభ్య స్సాన్విహో ³య ఏతస్య ప్రథో లభిరక్షితారస్తేభ్య
 స్సాన్విహో ⁴లభ్యత్రే స్సాన్విహో ⁵లభ్యత్రే స్సాన్విహో ⁶లభిలాపత్రే

స్వాహా 7_2_వలాలపతే స్వాహా 2_గ్నయే కర్తృకృతే స్వాహా 9_య మత్స
 నాధీమ స్వస్తి స్వాహా 10_య స్త ఇధం జభర ధిష్వీదానో మూ-
 ధానం వా తతపతే త్వాయా దివో విశ్వస్య ధీ మఘాయత ఉరువ్యః
 11_అస్య త్వ మధిజాతో 2_సి త్వ దయం జాయతాం పునః 1_అగ్నయే
 వై శ్వావరాయ సువరాయ లోకాయ స్వాహా ౫ 1

య ఏతస్య త్వత్పితౄణు 1_౨ 1

తృతీయో_నువాకః.

•• యమ్యమా క్రమవ్తాః ••

0 1_ప్ర కేతునా బృహతా భాత్యగ్ని రావి ర్విశ్వాని పృషభో రో-
 రవీతి దివ శ్చి దన్తా దుప మా ముదాస ఉపా ముపస్థే మహిషో వవర్ధ
 2_ఇదం త ఏకం సర ఉ త ఏకం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ 1_సం-
 వేశన స్తనువై చారు రేధి చ్చియో దేవానాం పరమే సధస్థే 3_నాకే
 సువర్ణ ముస య తృత ప్రగం మృదా వేనన్తో అభ్యచక్షత త్వా హి-
 రణ్యపక్షం వసుణస్య దూతం యమస్య యోనా శక్తునం భుర్బుయమ్ 1
 4_అతిద్రవ సారమేయా శ్వానా చతుర్జ్ఞా శబలా సాధునా సఖాఅథా
 పితౄ ఘృవిదత్కాగ్నం అవీహి యమేన యేసధమానం మద స్తి 5_యా
 తే శ్వానా యమరతీ తారా చతుర్జ్ఞా పథిరక్షీ ప్రచక్షనా తాభ్యాగ్నం
 రాజ సురీదేహ్యేనగ్నం స్వస్తి చాస్తా అనమీవం చ ధేహి 1_౬ 1

6_ఉరుణా వసుత్పా పులుష్పలా యమస్య దూతో చరతో * 2_న

* 'చరతోవశాగ్నం అను' ఇతి, ధ. భా. వ్యాఖ్యాతిః పాఠః

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

తాగ్ం అను । తా వస్త్యభ్యం ద్రృశయే నూర్యాయ పున ✽ ర్గతా వను
 మద్యేహ భద్రమ్ । ⁷హోమ ఏకేభ్యః పవతే ఘృత మేక ఉవాసతే ।
 యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ం శ్చి దేవాపి గచ్ఛతాత్ । ⁸ యే యు-
 ధ్యస్తే ప్రధనేషు శూరాస్తా యే తనుత్యజః । యే వా సహస్రదక్షిణా
 స్తాగ్ంశ్చి దేవాపి గచ్ఛతాత్ । ⁹తపస్తా యే అనాధృష్యా స్తపస్తా యే
 సువర్గతాః । తస్తా యే చక్రిరే మహ త్తాగ్ంశ్చి దేవాపి గచ్ఛతాత్ ।
¹⁰అశ్శ్వవృతి రేవతి స్సగ్ం రభధ్వ ముత్తివృత ప్రలల తా సఖాయః ।
 అత్రా జహామ యే అసన్న కేవా శ్చివాన్ వయ మభివాజా ను త్తరేమ । 2 ॥

³ ¹¹య ద్వై దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ం సహస్రధారం వితత
 మస్తరితే । యేనాపునా దిస్త్రీ మనార్త మార్త్యై తేనాహం మాగ్ం
 సంవృతనుం పునామి । ¹²యా రాష్ట్రా త్పన్నా దవయన్తి శాఖా అభి
 మృతా వృపతి మిచ్చమానాః । ధాతు స్తా సుర్వాః పవనేన పూతాః
 ప్రజయా ఒస్తా ప్రయ్యా వర్చస్తా సగ్ంస్పజాథ । ¹³ఉత్వయం తమస
 స్పరి సశ్యన్తో జ్యోతి రు త్తరమ్ । దేవం దేవత్రా సూర్య మగస్త
 జ్యోతి రు త్తమమ్ । ¹⁴ధాతా పునాతు సవితా పునాతు అగ్నే స్తేజస్తా
 సూర్యస్య వర్చస్తా ॥ ౩ ॥

ధేవస్య, త్తరేమా, స్తాచ ॥ 3 ॥

* భ. భాష్యే: — 'దత్తాం. ఆసుం, అవ్య, ఇహ.' ఇతి విభజ్యసంహితా పాఠే
 మకాశ్య ఏకారశ్చాంబస ఇతి సమాహితం, సా. భాష్యేకు. 'దత్తా, ఆసుం, అవ్య,
 ఇహ' ఇతి విభజ్య వ్యాఖ్యాతం.

చతుర్థోఽనువాకః.

--- ఆశ్రిసంచయనమస్తాః. ---

౧ 1యం తే అగ్ని మమన్థామ వృషభాయేవ ప క్తవే | ఇమం తగ్ం శమయామసి క్షీరేణ చోదకేన చ | 2యం త్వ మగ్నే సమదహ స్వము నిర్వాపయా పుసః | క్రామూర్ణ రత్రజాయతాం వాకదూర్వా ప్యల్కశా | 3శీతికే శీతికావతి హ్లాదుకే హ్లాదుకావతి | మణ్ణాశ్యా సుసజ్జమయేమగ్ం స్వగ్నిగం క్రమయ | 4శం తే ధస్వన్యా ఆప్ శ్శముతే సస్వనూక్యాః | 5శం తే సముద్రియా ఆప్ శ్శముతే సస్వ వర్ష్యాః | 6శం తే స్రవన్తీ స్తనువే శ ముతే సస్వ కూప్యాః | 7శం తే నీహోరో వోషతు శ ము పుష్వా సశీయతామ్ || ౮ ||

౨ 6అవస్పృజ పున రగ్నే తిత్వభ్యోయ స్త ఆహుత శ్శరతి ప్రవిధాభిః | ఆయు ర్వసాన ఉపయాతు తేషగ్ం సంగచ్ఛతాం తనువా జాతవేదః | 7సంగచ్ఛస్వ తిత్వభి స్సగ్ం ప్రవిధాభి స్స మిష్టాపూర్షేన పరమే వ్యోమన్ | యత్ర భూమ్యై త్పణసే తత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవ స్సవితా దధాతు | 8య త్తే కృష్ణ శ్శకున ఆతుతోద పివీల సనిర్బ ఉత వా శ్వాపదఃఅగ్ని ప్త ద్విశావ దప్రణం కృణోతు సోమ శ్చ యో బ్రాహ్మణ మావివేశ | 9ఉ త్తిష్ఠాత స్తనువగ్ం సమ్భరస్వ మేహ గాత్రీ మనహా మా శరీరమ్ | యత్ర భూమ్యై త్పణసే తత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవ స్సవితా దధాతు | 10ఇదం త ఏకం సర ఉత ఏకం తృతీయేష జ్యోతిషా సంవిశస్వ | సంవేశన స్తనువై చాసు రేధి క్రియా దేవానాం పరమే సభస్థే | 11ఉ త్తిష్ఠప్రేహి ప్రద్రావోకః కృణువ్య పరమే వ్యోమన్ |

* 'పుష్వా' ఇతి. క. పుష్కవతః.

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

యమేన త్వం యమ్యా సంవిదానోత్తమం నాక మధినోహేమమ్ |
¹²అక్తస్వతి కేవతి, ¹³ర్యదై వ దేవస్య సవితుః ప్రవిత్రం, ¹⁴యారాష్ట్రా-
త్వన్నా, ¹⁵దుద్యయం తమసస్పరి, ¹⁶ధాతా పునాతు, ¹⁷అన్నా త్వ
మధిజాతోః ౭స్వయం త్వ దధిజాయతామ్ | అగ్నయే వై శ్వావరాయ
సువరాయ లోకాయ స్వాహా || ౧౦ ||

అవశీయతాగ్ం, ప్రథస్థే, పశ్చ చ | ౪ |

పశ్చమోఽనువాకః.

✽ యమయజ్ఞమస్తాః. ✽

౧ ¹అయాతు దేవ స్సుమనాభి రూతిభి ర్యమో హ వేహ ప్రయ.
తాభి ర్కాఠాఠాగ్ం సుస్రయ తేహ బర్హిమ్యార్ద్రాయ జాత్యై మమ
శత్రుహత్యై | ²యమే ఇవ యతమానే యదైతం ప్రవా మ్భరన్నా-
నుమా దేవయ స్తః | ఆనీదత్తగ్ం స్వము లోకం విదానే స్వాస్థస్థే భవత
ఋన్దవే నః | ³యమాయ సోమగ్ం నునుత యమాయ జహుతా హావిః |
యమగ్ం హ యజ్ఞో గచ్ఛస్యగ్నిదూతో అరంకృతః | ⁴యమాయ
ఘృతప ద్ధవి ర్భుహోత ప్ర చ త్తిషత | స నో దేవేష్యాయమ ద్దిర
మాయుః ప్రజీవనే | ⁵యమాయ మధుమ త్తమగ్ం రాజ్ఞే హవ్యం
జహోతన | ఇదం నను ఋషిభ్యః పూర్వజేభ్యః పూర్వేభ్యః పథి-
శృభ్యః | ౧౧ |

౨ యో ౭స్వ కౌష్ఠ్య జగతః పార్థివస్యైక ఇ ద్రవశీ | యమం
భజ్యశ్రీవో గాయ యో రాజా ౭నప్రోధ్యః | ⁷యమం గాయ భజ్య-
శ్రవో యో రాజా ౭నప్రోధ్యః | యేనాపో వద్యో భన్వాని యేవ

న్యాః పృథివీ ద్రుధా । హిరణ్యకత్యో స్తుధురా హిరణ్యాత్
 నయశ్శుభాః । * అశ్వో ననశ్యతో దానం యమా రాజా ఒభితిష్ఠతి
 యమా దాధార పృథివీం యమా విశ్వ మిదం జగత్ । యమాయ
 నర్వ మి త్రిస్థే † య త్స్విణ ద్వా యురక్షీ తమ్ । ¹⁰యథా పఞ్చ
 యథా ష డ్యథా పఞ్చదశో వయః । యమం యో విద్యాథు బ్రూ యా
 వ్యథై కఋషి ర్విజానతే । ౧౨ ।

3 ¹¹త్రిక ద్రు క్షేభిః పతతి వక్షో ర్శే క్ష మి ద్భ్రు హత్ । గాయత్రీ
 త్రిష్ఠుభువ్దాగ్ంసి సర్వా తా యమ ఆహితా । ¹²అహరహ ర్మయ
 మానో గా మత్వం పురుషం జగత్ । వై వస్వతో న తృప్యతి పఞ్చభి
 ర్నానవై ర్యమః । ¹³వై వస్వతే వివిచ్యస్తే యమే రాజని తే జనాః ।
 యేచైహ సత్యేనేచ్ఛస్తే య ఉ చాస్మతవాదినః । ¹⁴తే రాజ స్మిహ
 వివిచ్యస్తే ఒథా యన్తి త్వా ముప । దేవాగ్ం శ్చ యే నమస్యన్తి
 బ్రాహ్మణాగ్ం శ్చాప్రచిత్వతి । ¹⁵యస్మి న్వై తే నుపలాశే దేవై స్సం
 పిబతే యమః । అత్రా నో విశ్వతిః క్షితా పురాణా అను † వేనతి ౧౩ ।

ప్రథిక్యద్యోః, విజానతే, అనువేనతి ॥ ౫ ॥

* 'అశ్వో ననశ్యతో' ఇతి క. పుస్తకపాఠః.

† 'మిత్రిస్థే' ఇతి క. పుస్తకపాఠః. ధ. భాష్యేతుః—త్రిస్థే=త్రిస్థే, శేఫా
 పజు శ్చాంచనః. ఇతి సమాహితం. పాయనభాష్యేతు. తస్థే = తస్థా సంస్థితం. ఇతి
 న్యాఖ్యాతం.

‡ 'పురాణా అను' ఇతి వా పాఠః.

కేతనా ౨వతి | ¹²యథా యమా య హోర్వ్య మవప న్నచ్చ మానవాః |
 ప్రపం వపామి హోర్వ్యం యథా ౨సామ జీవలోకే భూరయః | ¹³చిత్రస్థస్తి
 పరిచిత ఊర్వ్యచిత శ్చ్యయధ్వం పితరో దేవతా | ప్రజాపతి ర్వ స్సాదయతు
 తయా దేవతయా | “¹⁴ఆ ప్యాయస్వ, ¹⁵సం. తే” | ౧౬ |

అఘ్నియా, అగస్త్య, సప్త చ | ౬ |

సప్తమోఽనువాకః.

++ లోప్తచయనే ఇట్టకోపధాసమస్తాః ++

౧ ¹ఉ తే తభ్నోమి పృథివీం త్వత్పరీమం లోకం నిదధన్తో అహ-
 గ్ం రిషమ్ | ప్రతాగ్ం స్థూణాం పితరో ధారయన్తు తే ౨త్రా యమ
 స్సాదనా తే మినోతు | ²ఉపసర్ప మాతరం భూమి మేతా మురువ్య-
 చసం పృథివీగ్ం సుశేవామ్ | ఊర్ణమ్రదా యవతి ర్గ్విణావత్ప్రేషా
 త్వా పాతు నిర్ముత్యా ఉపస్థే | ³ఉచ్ఛచ్చచ్చస్వ పృథివి మా విబాధిభా
 న్నూపాయనా ౨స్యై భవ సూపవచ్చనా | మాతా పుత్రం యథా
 సీచా ౨భ్యేనం భూమి సృణు | ⁴ఉచ్ఛచ్చచ్చమానా పృథివీ హి తిష్ఠసి
 సహస్రం మితీ ఉప హి శ్రయన్తామ్ | తే గ్రహాసో మధుశ్చుతో
 విశ్వాహో ౨స్యై శరణా సన్తస్విత్ర | ⁵ఏణీ ర్థానా వారిణీ రర్జునీ సుస్తు
 ధేనవః | తిలవధాన్ ఊర్జ్జ సుస్యై దుహానా విశ్వాహో సన్తస్వినవస్సురన్తీః |
 ౧౭ |

౨ ⁶ప్రపా తే యమసాదనే స్వధా నిధీయతే గ్రహే | అక్షితి
 ర్నామ తే అసా | ⁷ఇదం శిత్రుభ్యః ప్రభరేమ బ్రహి ర్దేవేభ్యో జీవన్త

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

ఉత్తరం భరేమ | తత్త్వ మాగో హస్తా * మేఘ్యో భవం యమేవ
 త్వం యమ్యా సంవిదానః | 8 మా త్వా వృక్షో సంబాధిస్తాం మా
 మాతా పృథివిత్వమ్ | 9 పితౄణా వ్యాత్ర గచ్ఛాన్యేథాసం యమరాజ్యే |
 9 మా త్వా వృక్షో సంబాధేథాం మా మాతా పృథివీ మహీ | వైవస్వ-
 తగ్ం హి గచ్ఛాసి యమరాజ్యే విరాజసి | 10 సఖం స్వవ మారోహైతం
 ప్రశేన ప్రథో ౭న్విహి | స త్వం సఖ స్వవో భూత్వా సంతర ప్రతరోత్త-
 ర | ౧౦ |

3 11 ప్రబ్రతై తాని శరీరాణి పృథివ్యై మాతు రుపస్థ ఆదధే | తేభ్యః
 పృథివి శంభవ | 21 వడ్ధోతా సూర్యం తే చక్షు ర్గచ్ఛతు వాత మాత్మా
 ద్యాంచ గచ్ఛ పృథివీం చ ధర్మణా | అహోవా గచ్ఛ యది తత్ర తే
 హిత మోషధీషు ప్రతితిస్తా శరీరైః | 13 పరం మృత్యో అనుపకేహి
 పస్థాం య స్తే స్వ ఇతరో దేవయానాత్ | చక్షుష్కతే శృణ్వతే తే
 బ్రవీమి మా నః ప్రజాగ్ం రీరిక్షః మోత వీరాణా | 14 శం వాత శృగ్ం-
 హితే ఘృణి శృము తే సన్వోషధీః | కల్పంతాం మే చిశ శృగ్నాః | 15 ప్ర-
 థివ్యా స్వా లోకే సాదయామ్యముష్య శర్తాసి పితరో దేవతా |
 ప్రజాపతి స్వా సాదయతు తయా దేవతయా | 16 అన్తరిక్షస్య త్వా దివ
 స్వా దితాం త్వా నాకస్య త్వా స్త్రవ్యే బ్రిధ్నస్య త్వా విష్టపే సాద-

* “మేఘ్యోభవ” ఇతి క. పుస్తకాకరం.

నాయనస్తు ‘మేఘ్యోభవమ్ = అమృతసేవయోగ్యోభవ’ ఇత్యేవ వ్యాఖ్యా
 తవాక్. భ. భాస్కరః—‘మేఘ్యః=మేఘస్థితః. భవం, అనుస్వారస్తు చాందసః’ ఇతి
 వ్యాఖ్యాతవాక్.

† ‘పితౄణా హి యత్ర’ ఇతి మహారాష్ట్రీయాణాం పాఠః. ఏవమేవ. భ. భాష్యే
 వ్యాఖ్యాతమ్.

యాప్యముప్య శర్కాఽసి పితరో దేవతా । ప్రజాపతి స్త్వా సాదయతు
తయా దేవతయా॥ ౧౯॥

అనవస్సురస్తీ, రు త్తర, దేవతయా, ద్యే చ॥ ౭॥

అప్యమోఽనువాకః

॥ లోప్యవయసే శేషనాస్త్వాః ॥

౧

అపూపవా స్మృతవాగ్ం శ్చరు రేహ సీదతూ త్తఘ్నన స్పృశి-
వీం ద్యా ముతోపరి । యోనికృతః పథికృత స్పవర్యత్ర యే దేవానాం
ఘృతభాగా ఇహ స్థ । ప్రహ తే యమ సాదనే ప్రవధా నిధీయతే ద్ర-
హే ఽసా । దశాక్షరా తాగ్ం రక్షస్వ తాం గోసాయస్వ తాం తే
పరిదదామి తస్యాం త్వా మాదభ నిపితరో దేవతా । ప్రజాపతి స్త్వా
సాదయతు తయా దేవతయా । అపూపవా ఇచ్చుతవా స్త్వీరవా ద్దధిలా
న్నధుమాగ్ం శ్చరు రేహ సీదతూ త్తఘ్నన స్పృశివీం ద్యా ముతోపరి
యోనికృతః పథికృత స్పవర్యత్ర యే దేవానాగ్ం శ్చృతభాగాః క్షీర
భాగా దధిభాగా మధుభాగా ఇహ స్థ । ప్రహతే యమసాదనే ప్రవధా
నిధీయతే ద్రహే ఽసా । శతాక్షరా సహస్రాక్షరా ఽయుతాక్షరాఽ-
చ్యుతాక్షరా తాగ్ం రక్షస్వ తాం గోసాయస్వ తాం తే పరి
దదామి తస్యాం త్వా మాదభ నిపితరో దేవతా । ప్రజాపతి స్త్వా
సాదయతు తయా దేవతయా॥ ౨౦॥

అపూపవా ప్రసా దశే ॥ ౮ ॥

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

సవమోఽనువాకః.

→ లోష్టచయనే శేషచస్త్రాః ←

౧ ¹ ప్రతా[॥]స్తే[॥] స్వ[॥]నా[॥] అ[॥]మృ[॥]తాః[॥] కరో[॥]మి[॥]యా[॥]స్తే[॥] ధా[॥]నాః[॥] పరి[॥]కి[॥]రా[॥].
 మృ[॥]త్రే[॥] | తా[॥]స్తే[॥] య[॥]మః[॥] పితృ[॥]భి[॥] స్సం[॥]వి[॥]దా[॥]నో[॥] ౨[॥]త్ర[॥] ధే[॥]నూః[॥] కా[॥]మ[॥].
 దు[॥]ఘాః[॥] కరో[॥]తు[॥] | ³త్వా[॥] మ[॥]ర్జు[॥]నా[॥]ప[॥]ధీ[॥]నాం[॥] ప[॥]యో[॥] బ[॥]ర్హి[॥]హ్నా[॥] ఇ[॥]ద్వి[॥]దుః[॥] |
 తా[॥]సాం[॥] త్వా[॥] మ[॥]ధ్యా[॥] దా[॥]ద[॥]దే[॥] చ[॥]రు[॥]భ్యో[॥] అ[॥]పి[॥]ధా[॥]త[॥]వే[॥] | ⁴దూ[॥]ర్వా[॥]ణా[॥].
 గం[॥] స్త[॥]మృ[॥] మా[॥]హ[॥]రై[॥]తాం[॥] ప్రి[॥]య[॥]త[॥]మాం[॥] మ[॥]మ[॥] | ఇ[॥]మాం[॥] ది[॥]శం[॥]
 మ[॥]ను[॥]ష్యా[॥]ణాం[॥] భూ[॥]యి[॥]ష్ఠా[॥] ౨[॥]ను[॥]వి[॥]రో[॥]హ[॥]తు[॥] | ⁴కా[॥]శా[॥]నా[॥]గం[॥] స్త[॥]మృ[॥].
 మా[॥]హ[॥]ర[॥] ర[॥]క్ష[॥]సా[॥] మ[॥]ప[॥]హ[॥]త్యై[॥] | య[॥] ఏ[॥]త[॥]స్యై[॥] ది[॥]శః[॥] ప్ర[॥]రా[॥]భ[॥]వ[॥]స్స[॥]ఘా[॥].
 య[॥]వో[॥] య[॥]థా[॥] తే[॥] * నా[॥]భ[॥]వా[॥]న్ప[॥]నః[॥] | ⁵ద[॥]ర్భా[॥]ణా[॥]గం[॥] స్త[॥]మృ[॥] మా[॥]హ[॥]ర[॥]
 పితృ[॥]ణా[॥] మో[॥]ష[॥]ధీం[॥] ప్రి[॥]యా[॥]మ్[॥] | అ[॥]న్వ[॥]స్యై[॥] మూ[॥]లం[॥] జీ[॥]వా[॥] ద[॥]ను[॥] కా[॥]ణ్ణ[॥]
 మ[॥]థో[॥] ఫ[॥]ల[॥]మ్[॥] | ౨౧ |

౨ ⁶ “ లో[॥]కం[॥] పు[॥]ణః[॥] ⁷తా[॥] అ[॥]స్య[॥] సూ[॥]ద[॥]దో[॥]హ[॥]నః[॥] ” | ⁸శం[॥] వా[॥]త్ర[॥]
 శ్క[॥]గం[॥] హి[॥]తే[॥] ఘృ[॥]ణి[॥] శ్క[॥] ము[॥] తే[॥] ప్ర[॥]న్వో[॥]ష[॥]ధీః[॥] | క[॥]ల్ప[॥]న్తాం[॥] తే[॥] ది[॥]శ[॥] స్స[॥]ర్వా[॥]ః[॥] |
⁹ఇ[॥]ద[॥] మే[॥]వ[॥] మే[॥]తో[॥] ౨[॥]వ[॥]రా[॥] మా[॥]ర్తి[॥] మారా[॥]మ[॥] కా[॥]ంచ[॥]న[॥] | త[॥]థా[॥]త[॥] ద[॥]ర్భి[॥].
 భ్యో[॥]ం[॥] క్ర[॥]తం[॥] మి[॥]త్రే[॥]ణ[॥] న[॥]రు[॥]ణే[॥]న[॥] చ[॥] | ¹⁰వ[॥]ర[॥]ణో[॥] వా[॥]ర[॥]యా[॥] ది[॥]నం[॥] దే[॥]వో[॥]
 వ[॥]న[॥]స్ప[॥]తిః[॥] | ఆ[॥]ర్చై[॥] ని[॥]ఋ[॥]త్యై[॥] దే[॥]వో[॥] చ[॥] వ[॥]న[॥]స్ప[॥]తిః[॥] | ¹¹వి[॥]ధృ[॥]తి[॥] ర[॥]సి[॥]
 వి[॥] ధా[॥]ర[॥]యా[॥]స్స[॥] ద[॥]ఘా[॥] దే[॥]వో[॥]గం[॥]సి[॥] ¹²శ[॥]మి[॥] శ[॥]మ[॥]యా[॥]స్స[॥] ద[॥]ఘా[॥] దే[॥]వో[॥]గం[॥]సి[॥] |
 గం[॥]సి[॥] ¹³య[॥]వ[॥] య[॥]వ[॥]యా[॥]స్స[॥] ద[॥]ఘా[॥] దే[॥]వో[॥]గం[॥]సి[॥] | ¹⁴వృ[॥]ధి[॥]వీం[॥] గ[॥]చ్ఛా[॥]స్త

* 'వాధినస్పనః' ఇతి క పుస్తకపాఠః. సా-భాష్యే ఏవమేవవ్యాఖ్యాతం.
 † 'నరుణో'

రితుం గచ్ఛ దివం గచ్ఛ దిశో గచ్ఛ సువర్గచ్ఛ సువర్గచ్ఛ దిశో గచ్ఛ
 దివం గచ్ఛాస్తరితుం గచ్ఛ పృథివీం గచ్ఛా హా వా గచ్ఛ యద్ది తత్ర
 తే హిత మోషధీమ ప్రతితిమా శరీరైః | 15 'అశ్వస్వతి శవతి 16 ర్యదైవ
 దేవస్య సవితుః ప్రవిత్రం, 17 యా రాష్ట్రాత్ప్రన్నా, 18 దుద్వయం తసు
 సస్పరి, 19 ధాతా వునాతు | ౨౨ |

అథో ఫలం, ధాతా వునాతు | ౯ |

దశమోఽనువాకః.

∴ దశాహుం త్రాః ∴

౧ ఆరోహతాఽఽయుర్జరసం గృణానా అనుపూర్వం యతమానా
 యత్త్విష్ట | ఇహ త్వష్టా సుజనిమా సురతో దీర్ఘ మాయుః కరతు
 జీవ సే వః | 2 యథా ఽహాన్యనుపూర్వం భవన్తి యథర్షవ ఋతుభి
 ర్యన్తి క్షప్తాః | యథా న పూర్వ మపరో జహా త్ర్యేవా ధాతౌరాయా-
 గంషి కల్పయేషామ్ | 3 సహి తే అగ్నేతనువై క్రూరం చకార మర్త్యః |
 కపి పృథన్తి తేజవం పున ర్జరాయ గౌరివ | అప న శ్శోశుచ దఘ
 మగ్నే శుశుద్ధ్యా రయిమ్ | అప న శ్శోశుచ దఘం పృత్యవే న్వాహా |
 4 అప్తద్వాహా మన్వారభామహే స్వస్తయే | న న ఇప్త్య ఇవ దేవేభ్యో
 పహ్ని స్సంపారణోభవ || ౨౩ ||

* 'ర్జరాయ గౌరివ' ఇతి క త్ ప్రకవాతః.

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

9. 5 ఇమే జీవా విప్రుతై రావవర్తి స్వభూద్భద్రా దేవహూతిం నో
 అవ్య | ప్రాజ్ఞో ౭ గామా ప్రతయే హసాయ- ద్రాఘీయ ఆయుః
 ప్రతరాం దధానాః | 6 పృత్యోః ప్రదం యోపయన్తో యదైమ ద్రా-
 ఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః | ఆప్యాయమానాః ప్రజయా ధనేన
 శుద్ధాః పూతా భవభ యజ్ఞీయాసః | 7 ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి
 మా నో ౭ నుగా దవరో అర్థ మేతమ్ | శకం జీవస్తు శరదః పురూచీ
 స్తిరో మృత్యుం దద్మహే పర్వతేన | 8 ఇమా నాగీ రవిధవా స్సు-
 పత్నీ రాజ్ఞనేన ప్రిపిషా సం మృశన్తామ్ | అనశ్రవో అనమీవా స్సు-
 శేషా ఆరోహన్తు జనయో యోసి మగ్నే | 9 యదాజ్ఞానం త్రైకకుదం
 జాతగ్ం హిమవతస్పరి | తేనామృతస్య మూలేనారాతీ ర్జన్మభయామసి |
 10 యథా త్వ ముద్భిన్నభస్మోపేషభే పృథివ్యా అధి | ప్రవ మిమ ఉద్భిష్టస్తు
 క్షీర్యో యశసా బ్రహ్మవర్చసేన | 11 అజో ౭ స్య జాస్త దఘా ద్వేషాగ్ం
 సి 22 యవో ౭ సి యసయాస్తదఘా ద్వేషాగ్ం సి | ౨౪ ||

భవ, జన్మభయామసి, త్రీణి చ || ౧౦ ||

ఏకాదశో ౭ నువాకః.

--- ఆఘాపన త్రిహోమనంత్రాః ---

౧. 1 అప వ శ్శోశుచ దఘ మగ్నే శుశుద్ధ్యార్థయిమ్ | అప వ శ్శో-
 శుచ దఘమ్ | 2 సుక్షేత్రియా సుగాతుయా ససూయా చ యజానుహే |
 అప వ శ్శోశుచ దఘమ్ | య ద్భుద్భిష్ట ఏషాం ప్రా ౭ ౭ స్తాకాస శ్చ

పూరయః | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ⁴ప్ర య దగ్నే సుహస్వతో
 విశ్వతో య ని పూరయః | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ⁵ప్ర య త్రే అగ్నే
 పూరయో జాయేనుహి ప్ర తే ద్రయమ్ | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ౧౫ ||

౨ ⁶త్వగ్ం హి విశ్వతో ముఖ విశ్వతః పరిభూ రసి | అప న శ్శో-
 శుచ ద్రఘమ్ | ⁷ద్విషో నో విశ్వతో ముఖాతి నావేవ పారయ | అప న
 శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ⁸స ప్ర స్పిధు మివ నావయా ౭తి పరుషాన్వస్త-
 యే | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ⁹అవః ప్రవణా దివ యతీ రషాస్త
 క్ష్యస్తతా మఘమ్ | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ¹⁰ఉద్వనా దుస్తకా
 నీవాషాస్త క్ష్యస్తతా మఘమ్ | అప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ¹¹ఉస్తన్దా-
 య ప్రజౌదాయ పుస్తరాగ్గ్ం స్వా స్త్రహాన్ | అప న శ్శోశుచ
 ద్రఘమ్ | ¹²స వై తత్ర ప్రమీయతే గా రశ్వః పురుషః సః | య-
 త్రేదం బ్రహ్మక్రియతే పరిధి ర్ద్వివనాయ క మప న శ్శోశుచ ద్రఘమ్ | ౧౬ ||

అఘ, మఘం, చత్వారి చ | ౧౧ |

ద్వాదశోఽనువాకః

— ౧౫౫ త్వుత్పర్జనమద్రాః —

౧ ¹అపశ్యాను యంతి పూచరన్తిం మృతాయ జేవాం పరిణీయ
 మానామ్ | అన్ధేన యా తమసా ప్రాప్యతా ౭సి ప్రాచీ మవాచీ మ-
 నయ స్మరిష్ట్యే | మయితాం మాగ్ంస్తాం భ్రియమాణా జేవీ నతి

* పఠో శు.

శ్రీకృష్ణ యజురారణ్యకే

పితృలోకం యదై పి । విశ్వవారా నభస్తా సంవ్యయన్త్యభా నో లోకా-
 కా వస్తునా ౨౨పుణిహి । ³రయిష్టా ముగ్నిం మధుమస్త మూర్ధ్ని
 మూర్ధస్సుస్తం త్వా పయసోప్సగంస దేమసగంరయ్యా సమువర్ష-
 లా సచనావ సస్విస్తయే । ⁴యే జీవా యే చ మృతా యే జాతా యే
 చ జన్త్యాః । తేభ్యో ఘృతస్య ధారయితుం మధుధారా వ్యస్తతీ ।
⁵మాతా సుద్రాగాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసా ౨౨దిత్యానా ము-
 మృతస్య నాభిః । ప్రణవోచం చిక్తితుషే జనాయ మా గా మనాగ్రా
 మదితిం వధిష్ట । ⁶పిపతూవకం తృగాన్యత్తు । ఓముక్షుజత ॥ ౨౭ ॥

వధిష్ట, ద్వే చ । ౧౨ ।

1 ప్రత్యయవాగ్ంప్రం ప్రవిద్యా, నృపనస్యాభ్యావవృక్షాన్వి, జోభా
 గో౨యంవై చతుశ్చ తావరిగ్ంశ్చ ²ద్య ప్రతస్య త్వ, త్వ, ఇచ్చి ³ప్రకేతు నేదం
 తే, నాకే సుష్టం, యా తేయే యుధ్యస్తే, తప్సా, ౨శ్కన్వతీ రేవతీ
 సుగం తభధ్వ, మస్తావిగ్ంశ్చ ⁴ర్యం తే, యత్త ఉత్తిష్ఠేదంత, ఉత్తిష్ఠ
 ప్రేహ్యశ్చన్వే యద్యా, ఉద్వయ, మయం పశ్చవిగ్ంశ్చ ⁵రాయాతుత్రి-
 గ్ంశ్చ ⁶దై వ్యానైరే, తస్మి, స్త్రీపుష్కమమ పేతాహోభిర్యజ్యన్తామఘ్నియా
 అదితే, హారం, వ ఆపాయస్వ స్తప్తవిగ్ంశ్చ ⁷రుత్తేభ్యోష్చి, ⁸తిస్తేభ్యః
 పృథివి షడ్ధోతాసరంమే శక్త్యః పృథివ్యా అస్తరిక్షప్యద్వాత్రిగ్ంశ్చ దపూ
 పవానసా దశ శతదశై తా స్తే తేదిశ్చ సుర్వా ఇద మశ్కన్విగ్ంశ్చ ¹⁰రారో
 హత, తనువై, క్రూరం చకార, పునర్కృత్యవే, మానో౨ను గా, స్తద్భవా,
 ఇమానారీః, పరిత్రయోవిగ్ంశ్చ ¹¹రప న, సుక్షేత్రియా ప్రయద్యన్తిష్టన,

* స్వస్తం.

ప్రయతగ్నేః ప్రయతై, అగ్నే, త్వగం హి, ద్విష, సువ, సిన్ధు మావః ప్రవ-
ణా దుస్వనాదాపస్తాయ, నవై తత్ర, యత్రేవ చతుర్విగంకతి 12 రపశ్వా-
మాపుణేహి, ద్వాసక ద్వాదశ । ౧౨ ।

ప్రరేయువాగం సమాయాత్వేతాస్తే స్తప్రవిగంకతి॥ ౨౭॥

శాం తి పా రః.

సం త్వా సిన్ధుమి యజుషా ప్రజా మాయుర్ధనంచ ॥
ఓం శాన్తి శాన్తి శాన్తిః । హరిః ఓమ్ ।

సుమజ్జలీ రియం సధూ రిమాగం సమేత పశ్యత । సాభాగ్య
మనైవ దత్వా యాథాస్తం విపరేతన । హరిః ఓమ్ ॥

ఇతి యజురారణ్యకే వఘోక ప్ర పా త క సమాప్తః. *

ఆరణ్యకం సమాప్తమ్.

శ్రీ కృష్ణార్చనమస్తు.

* భట్టభాస్కరాస్తీవం చతుర్థం ప్రపాతక మాహుః.